

LETNO POROČILO O NOTRANJEM REVIDIRANJU V LETU 2021

KAZALO

1. UVOD	3
2. URESNIČITEV NAČRTA DELA SNR	3
2.1. REVIZIJSKI PREGLEDI	3
2.2. OSTALE NALOGE	4
2.3. RAZPOLOŽLJIVI RESURSI	5
3. OCENA SKLADNOSTI PREJEMKOV S POLITIKO PREJEMKOV	5
4. POMEMBNEJŠE UGOTOVITVE IN REALIZACIJA PRIPOROČIL	5
5. ORGANIZACIJSKA NEODVISNOST	8

POGOSTEJE UPORABLJENE KRATICE IN OKRAJŠAVE

Kratica	Pomen	Kratica	Pomen
AZN	Agencija za zavarovalni nadzor	SNR	Služba notranje revizije
BS	Banka Slovenije	Standardi	Standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju
EWS	Early warning system – sistem zgodnjega opozarjanja morebitnih težav dolžnikov	SWIFT CSCFv2021	SWIFT Customer Security Controls Framework v2021
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assesment Process	ZBan -3	Zakon o bančništvu
IKT	Informacijsko – komunikacijska tehnologija	ZBS	Združenje Bank Slovenije
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assesment Process	ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah
IT	Informacijska tehnologija		

1. UVOD

Na podlagi določil Zban-3, Pravilnika o delovanju Službe notranje revizije in Standardov strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju (odslej: Standardi), je Služba notranje revizije (odslej: SNR) pripravila Letno poročilo o delovanju notranjega revidiranja v letu 2021 (odslej: Letno poročilo SNR 2021), in obsega:

- poročilo o uresničitvi letnega načrta dela;
- oceno skladnosti prakse prejemkov s politiko prejemkov;
- povzetek pomembnejših ugotovitev opravljenih pregledov poslovanja in realizacije priporočil;
- organizacijsko neodvisnost SNR.

SNR mora Letno poročilo SNR 2021 predložiti upravi in nadzornemu svetu ter zunanjemu revizorju najpozneje v treh mesecih po zaključku leta. Uprava pa mora skupščini hranilnice predložiti Letno poročilo SNR 2021 z mnenjem nadzornega sveta, hkrati s predložitvijo letnega poročila hranilnice in poročila nadzornega sveta iz 282. čl. ZGD -1.

2. URESNIČITEV NAČRTA DELA SNR

2.1. REVIZIJSKI PREGLEDI

V okvirnem načrtu dela SNR v letu 2021 je bilo načrtovanih 14 sistemskih in obsežnih pregledov. Zaključeni so vsi načrtovani pregledi, razen pregleda zunanjega izvajalca HRC, ki ga izvajajo zunanji strokovnjaki iz PWC v okviru koordinacije ZBS. Dodatno sta bila izvedena tudi dva izredna pregleda.

Tabela št. 1: Uresničitev letnega načrta - število izvedenih pregledov s strani SNR in zunanjih strokovnjakov (ZS)

	Redni			Izredni			Skupaj		
	SNR	ZS	Skupaj	SNR	ZS	Skupaj	SNR	ZS	Skupaj
Načrtovani	11	3	14	-	-	-	11	3	14
Zaključeni	11	4*	15	1	1	2	12	5*	17
V izvajanju	-	1	1	-	-	-	-	1	1

Opomba:

ZS – zunanji strokovnjak s specialističnim znanjem na področju, za katera SNR nima znanj

* - en pregled s področja IT je bil zaradi obsežnosti in kompleksnosti ter dodatnih zahtev BS v dogovoru z ZS razdeljen na tri sklope in za vsak sklop izdano ločeno poročilo.

Z izvedbo oz. zaključkom navedenega števila pregledov je izpolnjeno oz. preseženo merilo uspešnosti delovanja SNR, sprejeto v okvirnem letnem načrtu dela.

Upoštevajoč analizo tveganosti in strokovno presojo smo se pri izvedbi posameznih pregledov osredotočali na obstoj in ustreznost notranjega upravljanja, obvladovanja ključnih tveganj in notranjih kontrol na različnih segmentih: od zanesljivosti informacijskega sistema, ustreznosti notranjega kapitala, zanesljivosti poročil, obvladovanje skupine DH, do skladnosti ravnanja s predpisi na pregledanih področjih. Pri izvedbi pregledov v letu 2021 smo se osredotočali na ustreznost notranjega upravljanja in notranjih kontrol za upravljanje in obvladovanje navedenih ključnih tveganj, kot prikazano v tabeli št. 2.

Tabela št. 2: Izvedeni revizijski pregledi v 2021

Ključno tveganje	#	Pregled
Kreditno tveganje	1	Identifikacija težav dolžnikov v COVID razmerah ter postopki obravnave in izterjave morebitnih dolžnikov
	2	Postopki identifikacije in zagotavljanje kvalitete podatkov za spremljanje skupine povezanih oseb
Kapitalsko tveganje	3	Upravljanje zavarovanj in uporaba kreditnih zavarovanj pri izračunu kapitalskih zahtev
	4	ICAAP
Obrestno tveganje	5	Upravljanje obrestnega tveganja v bančni knjigi
Tveganje dobičkonosnosti	6	Zaračunavanje nadomestil in obresti s tarifo in sklepom
Tveganje skladnosti	7	Skladnost prakse kreditiranja z ZPotk-2
	8	Prejemki 2020
	9	ILAAP
Operativno tveganje in njegove podvrste: IKT tveganja Tveganja zunanjih izvajalcev Tveganja prevar in zlorab	10	Upravljanje sistema neprekinjenega poslovanja
	11	Nenapovedan pregled PE Domžale
	12	Nadzor nad delovanjem in poslovanjem poslovne mreže – gotovinsko poslovanje
	13	SWIFT CSCF v2021
	14	Upravljanje okvirja podatkov
	15	Upravljanje razvoja rešitev izven IT
	16	Upravljanje informacijske varnosti
	17	Zunanji izvajalec Bankart
18	Zunanji izvajalec HRC*	

Opomba: * - pregled Zunanjega izvajalca HRC je še v teku in bo zaključen do aprila 2022, vsi ostali pregledi so zaključeni

2.2. OSTALE NALOGE

Poleg revizijskih pregledov in spremljave realizacije poteka priporočil so se v SNR v letu 2021 izvajale tudi ostale pomembnejše naloge:

- povezane z delovanjem in razvojem ter izboljševanjem kakovosti SNR (npr. letno in strateško načrtovanje dela SNR, prenova internih pravil, poročanje o delovanju SNR, postopki izbora in koordinacija ter nadzor nad delom zunanjih strokovnjakov pri izvedbi notranje revizijskih pregledov itd.);
- koordinacijo dela oz. sodelovanje z drugimi dajalci zagotovil (op.BS, AZN, zunanji revizor);
- tekoča spremljava delovanja hranilnice in neformalno svetovanje ključnim deležnikom.

2.3. RAZPOLOŽLJIVI RESURSI

Neto razpoložljiv čas v letu 2021 je znašal 775 delovnih dni na nivoju SNR in je bil 4% nižji od prvotno načrtovanega, zaradi večjega obsega krajših bolniških odsotnosti od načrtovanih oz. ocenjenih. Večina, 82% neto razpoložljivega časa, je bilo porabljeno za revizijske aktivnosti (tj. za revidiranje 66% in za aktivnosti povezane z delovanjem SNR 16% neto razpoložljivega časa), 12% neto razpoložljivega časa je bilo namenjeno sodelovanju z drugimi dajalci zagotovil ter le 4% za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih.

Za izvedbo 4 kompleksnih in obsežnih revizij na področjih, ki zahtevajo specialistična znanja s področja IT in kibernetike ter informacijske varnosti, so bili uporabljeni zunanji strokovnjaki z ustreznimi strokovnimi licencami, v ocenjenemu obsegu 130 delovnih dni. Vrednost vseh teh storitev je znašala 35.053,65 EUR z vključenim DDV.

3. OCENA SKLADNOSTI PREJEMKOV S POLITIKO PREJEMKOV

Obstoječa zasnova sistema prejemkov je kapitalsko vzdržna. Zaradi rasti hranilnice in organizacijskih ter upravljaljskih sprememb in novih regulatornih zahtev je sistem prejemkov potrebno nadgraditi in prenoviti, kot to zahtevajo nove EBA Smernice na tem področju, in s tem minimizirati tveganje nezmožnosti pridobitve ali zadržanju usposobljenih in izkušenih opredeljenih zaposlenih na ključnih funkcijah. Zaradi pričetka bonitetne konsolidacije je potrebno nadgrajen sistem implementirati tudi na nivoju Skupine DH.

4. POMEMBNEJŠE UGOTOVITVE IN REALIZACIJA PRIPOROČIL

Na podlagi zaključenih pregledov ocenjujemo, da ima hranilnica na pregledanih področjih v splošnem vzpostavljeno notranje upravljanje in notranje kontrole za obvladovanje ključnih tveganj na pregledanih področjih, vendar so na nekaterih področjih potrebne nadgradnje, kot predstavljeno v nadaljevanju. Obseg in prioriteta izvedbe nadgradenj je odvisna od dosežene stopnje razvoja na pregledanem področju. Ugotovitve iz pregleda Prejemki 2020 so povzete v poglavju 3 tega poročila.

Na področju **identifikacije težav dolžnikov v Covid razmerah in njihove obravnave ter morebitne izterjave** ocenjujemo, da je upravljanje tveganj in delovanje sistema notranjih kontrol na tem področju vzpostavljeno in se izvaja. Tekom leta so se realizirala priporočila za izboljšanje sistema EWS in posledično okrepilo upravljanje s kreditnim tveganjem na segmentu zgodnjega prepoznavanja morebitnih težav komitentov.

Postopki identifikacije, spremljanja in poročanja povezanih oseb ter skupin povezanih oseb so oblikovani ter se izvajajo, vendar so potrebne nadgradnje, predvsem v prenovi procesa in njegovi avtomatizaciji oz. optimizaciji, tako na nivoju hranilnice kot tudi Skupine DH. Implementacija prepoznanih izboljšav bo pomembno izboljšala upravljanje kreditnega tveganja na segmentu koncentracije oz. povezanih oseb.

Hranilnica se zaveda pomembnosti učinkovitega upravljanja zavarovanja in njegovega vpliva na porabo kapitala, zato je v letu 2021 izvajala aktivnosti za izboljšanje nadzora nad cenilci in avtomatizacijo obdelav in vrednotenja zavarovanj, sprejetih v zavarovanje izpostavljenih oz. odobrenih kreditov. Dokončanje teh aktivnosti bo izboljšalo tako upravljanje s kreditnim tveganjem, kot tudi posredno upravljanje s kapitalom hranilnice. Vzpostavljeno notranje upravljanje, obvladovanje tveganj in notranje kontrole na področju **upravljanja zavarovanj in uporabe kreditnih zavarovanja pri izračunu kapitalskih zahtev** kaže izboljšati predvsem v delu monitoringa doslednega izpolnjevanja pogojev kreditnih zavarovanj tekom celotne življenjske dobe, kar bo olajšalo optimiranje porabe kapitala. Zaradi rastočih cen na trgu nepremičnin je hranilnica izpostavljena tveganju morebitnega precenjenega zavarovanja, kar naj spremlja v okviru procesa ICAAP in ostalih procesov upravljanja s tveganji.

V procesu ICAAP so oblikovani krovni dokumenti – politike, strategije in jih hranilnica redno izvaja. Rast hranilnice in razvoj stroke ter regulative na področju upravljanja tveganja zahtevajo izboljšave tega procesa. Predvsem v delu večje povezljivosti procesa ICAAP z ostalimi krovnimi upravljavskimi procesi, poenotenja opredelitve tveganj in ponovne identifikacija ter preveritev vključitve vseh pomembnih tveganj v proces ICAAP, ob upoštevanju stresnega testiranja. To bo podprlo bolj natančno identifikacijo bodočih kapitalskih potreb hranilnice in Skupine DH za tveganja, katerim je izpostavljena ali pa bi jim bila lahko izpostavljena.

Na področju **upravljanja obrestnega tveganja v bančni knjigi** je hranilnica v letu 2021 prešla na novo podatkovno bazo. Obstoječe krovne elemente upravljanja obrestnega tveganja (politike, strategije) in njihovo izvajanje je potrebno prilagoditi zahtevam in novemu razvoju EBA smernic na tem področju, novostim v ZBan-3, kot tudi prenoviti obstoječo metodologijo temeljnih vlog. To bo omogočilo učinkovitejšo identifikacijo in upravljanje obrestnega tveganja, in tudi bolj natančno določitev kapitalskih potreb za to tveganje.

Eden od elementov upravljanja tveganja dobičkonosnosti je med drugim tudi dosledno **zaračunavanje obresti in nadomestil skladno s Tarifo in Sklepom o obrestnih merah**. To hranilnica zagotavlja z visoko stopnjo avtomatizacije oz. informacijske podpore tem postopkom, kot tudi z vzpostavljenimi kontrolami ažurnosti oz. urejenosti podatkov v centralnem šifrantu.

Notranje upravljanje in notranje kontrole za obvladovanje tveganj **skladnega delovanja na področju kreditiranja potrošnikov z ZPotk-2** je vzpostavljeno in večinoma deluje zadovoljivo. Dopolniti je potrebno interne akte z bolj jasnimi pravili glede odstopa od pogodbe in predčasnega poplčila kreditov.

Hranilnica ima vzpostavljeno notranje upravljanje, obvladovanje tveganj in notranje kontrole v **procesu ILAAP**. Kljub temu, da se zaradi trenutnih ekonomskih razmer hranilnica sooča z občutno presežno likvidnostjo, kaže izboljšati nekatere posamezne elemente in predpostavke oz. metodologije merjenja likvidnosti, kar bo omogočilo pravočasno zaznavanje morebitnih negativnih trendov in učinkovitejše upravljanje likvidnosti v morebitnih zaostrenih likvidnostnih razmerah.

Vzpostavljeno notranje upravljanje, obvladovanje tveganj in notranje kontrole na področju **upravljanja neprekinjenega poslovanja** se je izkazalo za solidno delujočega, tudi v razmerah uresničitve malo verjetnega scenarija – tj. izbruha pandemije. Zavedajoč se pomembnosti neprekinjenega delovanja hranilnice so se tudi tekom leta 2021 izvajala testiranja posameznih načrtov neprekinjenega poslovanja, kot tudi izboljšave in osvežitve analize vplivov in načrtov

neprekinjenega poslovanja, ob upoštevanju izkušenj pridobljenih v delovanju hranilnice v pandemičnih razmerah.

Po **nenapovedanem pregleda PE Domžale** je sledilo urejanje dokumentacije v kreditnih mapah.

Notranje upravljanje, obvladovanje tveganj in notranje kontrole na področju **gotovinskega poslovanja** so razdeljene med več organizacijskih enot v hranilnici. Z izboljšano učinkovitostjo posamičnih kontrol ter predvsem z vzpostavitvijo koordinacije in strokovno vodstvenega nadzora na nivoju centrale in njegovim izvajanjem ključnih kontrol ter nadzora nad delovanjem posameznih kontrol na področju gotovinskega poslovanja v poslovni mreži ter na ravni hranilnice, se bo zmanjšala izpostavljenost operativnim in varnostnim tveganjem, kot tudi morebitnim tveganjem prevar.

Hranilnica je v **splošnem skladna z zahtevami SWIFT CSCFv2021** za svoj tip arhitekture. Redno izvajanje varnostnih testov in ustrezna obravnava privilegiranih uporabnikov ji bo omogočila zagotavljanje skladnosti tudi v bodoče.

Hranilnica je v letu 2021 postopoma gradila notranje upravljanje, obvladovanja tveganj in notranje kontrole **okvirja upravljanja podatkov**, kljub izzivom, s katerimi se je soočala pri dostopu oz. poznavanju podatkovnega modela zaradi ovir zunanjega izvajalca. Posledično hranilnica zaradi razvojnih in podatkovnih potreb razvija in uporablja več alternativnih podatkovnih virov, kjer so potrebne okrepitve kontrol dostopa do teh podatkov in kontrol za varstvo osebnih podatkov.

Proti koncu leta 2021 je hranilnica formalno vzpostavila **okvir razvoja IT rešitev s strani končnih uporabnikov** oz. izven IT in ga namerava tudi nadgrajevati vzporedno z razvojem in pridobivanjem izkušenj na tem področju, začenši z vzpostavljanjem registra lastnih aplikacij.

Ustreznosti notranjega upravljanja, obvladovanju tveganj in notranjih kontrol na področju **upravljanja informacijske varnosti** hranilnica posveča posebno skrbnost. V letu 2021 je okrepila funkcijo informacijske varnosti, ki na podlagi že izdelanega letnega načrta dela izvaja aktivnosti za nadaljnji razvoj in krepitev obvladovanja tveganj povezanih z informacijsko in kibernetsko varnostjo. Vzporedno potekajo tudi aktivnosti za izboljšanje učinkovitosti okvirja za upravljanje operativnih, varnostnih in kibernetskih incidentov.

Zunanji izvajalec Bankart je regulirana in certificirana institucija, ki je deležna pogostih presoj skladnosti z različnimi standardi (PCI DSS, ISO/IEC itd.), zaradi česar ima v splošnem urejeno notranje upravljanje, obvladovanje tveganj in notranje kontrole na večini pregledanih področij. Zaznane so bile priložnosti za manjše izboljšave na področju neprekinjenega poslovanja, na področju preprečevanja odtekanja informacij ter upravljanja dostopnih pravic posameznih privilegiranih uporabnikov.

Pri spremljavi **realizacije priporočil** tekom leta 2021 pomembnejših zamud ne beležimo. Konec leta 2021 je bilo odprtih 43 priporočil, pri čemer 91% odprtih priporočilom rok za realizacijo še ni potekel, preostala priporočila pa so bila v fazi zaključevanja. Velika večina 65% odprtih priporočil je srednje in nizke prioritete, preostanek pa visoke prioritete, kar ustreza profilu tveganosti hranilnice, ki v splošnem oz. v povprečju odraža srednjo stopnjo izpostavljenosti tveganjem.

5. ORGANIZACIJSKA NEODVISNOST

SNR je v organizacijski shemi hranilnice, umeščena neposredno pod upravo hranilnice in je s tem zagotovljena organizacijska neodvisnost od področij, ki jih revidira, ter ji je tudi omogočeno neposredno poročanje upravi. Podajanje soglasij nadzornega sveta k različnim zadevam notranjega revidiranja (op. pravila delovanja SNR, letni načrt, imenovanje in razrešitev ter prejemki direktorja SNR) in poročanje SNR nadzornemu svetu, dodatno krepijo organizacijsko neodvisnost notranjega revidiranja in funkcijsko odgovornost notranjega revidiranja organu nadzora oz. nadzornemu svetu. Z organizacijsko umeščenostjo in poročevalskimi tokovi SNR do upravljalnega organa hranilnica izpolnjuje zahteve Standarda 1110 in 1100 glede organizacijske neodvisnosti in nepristranskosti ter osebne neodvisnosti.

Vsi posamezni zaposleni v SNR so s podpisano izjavo o odsotnosti navzkrižja interesov potrdili odsotnost okoliščin, ki so ali pa bi lahko ogrožale neodvisnost in nepristranskost posameznega revizorja pri opravljanju nalog notranjega revidiranja v letu 2021, s čimer so potrdili izpolnjevanje zahtev Standardov 1100, 1120 in 1130 glede osebne nepristranskosti ter oslabitve neodvisnosti in nepristranskosti.

Na osnovi zgoraj navedenega lahko potrdimo organizacijsko neodvisnost notranjega revidiranja v letu 2021.

Ljubljana, 28.2.2022

Tatjana Kirn Volk

direktorica Službe notranje revizije

Poročilo prejmejo:

Uprava DH	gradivo za sejo uprave
Nadzorni svet DH	gradivo za sejo nadzornega sveta
Zunanji revizor Ernst& Young d.o.o., zanj Simon Podvinski in Primož Knavs	E-mail
Skupščina DH	gradivo za sklic skupščine
Arhiv notranje revizije	elektronsko, digitalno podpisano

MNENJE NADZORNEGA SVETA K LETNEMU POROČILU O NOTRANJEM REVIDIRANJU V LETU 2021

Nadzorni svet tekoče spremlja delovanje notranjega revidiranja preko podrobne obravnave prejetih gradiv Službe notranje revizije na sejah revizijske komisije in nadzornega sveta. V letu 2021 sta revizijska komisija in nadzorni svet obravnavala:

- Poročilo o notranjem revidiranju v drugem polletju 2020 in Letno poročilo o notranjem revidiranju v 2020 na seji dne 15.2.2021 in podala pozitivno mnenje k letnemu poročilu;
- Okvirni letni načrt delovanja Službe notranje revizije v letu 2021 na seji dne 15.2.2021, kjer je posebna pozornost bila dana preveritvi zasnove letnega načrta na tveganjih in podano soglasje k predmetnemu okvirnemu načrtu;
- Poročilo o spremljavi realizacije priporočil Službe notranje revizije po stanju na dan 31.3.2021, na seji dne 20.4.2021 in se seznanila z izboljšano situacijo na področju odprtih priporočil, ki je bila, med drugim, tudi rezultat nadgrajenih in preglednejših postopkov spremljave odprtih priporočil v SNR ter soglašala o spremenjenem načinu poročanja o realizaciji priporočil;
- Poročilo o notranjem revidiranju v prvem polletju 2021 na seji dne 20.9.2021, in po seznanitvi z realizacijo okvirnega letnega načrta, ključnimi ugotovitvami in priporočili v izvedenih pregledih ter statusu odprtih priporočil SNR in drugih dajalcev zagotovil (Banka Slovenije, zunanji revizor) sprejela poročilo;
- Seznanitev s pogodbami zunanjih veščakov SNR na seji dne 20.9.2021, katere je hranilnica sklenila za izvedbo revizijski poslov z zunanjimi veščaki na področjih, na katerih SNR ne razpolaga z ustreznimi specialističnimi znanji;
- Pravilnik o delovanju SNR na seji dne 20.12.2021, zaradi temeljite preнове, in mu je bilo podano soglasje nadzornega sveta;
- Okvirni letni načrt SNR v letu 2022 ter okvirni strateški načrt delovanja SNR v obdobju 2022 do 2028 na seji dne 20.12.2021, in podal soglasje k obema načrtoma.

Predsednik nadzornega sveta in predsednica revizijske komisije sta sodelovala z direktorico notranje revizije tudi v okviru aktivnosti izbora in podpisa pogodbe z zunanjim revizorjem računovodskih izkazov Skupine Delavska hranilnica. Izveden je bil tudi individualni sestanek z direktorico službe notranje revizije.

Letno poročilo o notranjem revidiranju v letu 2021 je nadzorni svet obravnaval dne 21.3.2022 in daje pozitivno mnenje k poročilu.

dr. Franjo Stiblar

Predsednik nadzornega sveta

